

EDUARD JUNYENT, HISTORIADOR

Si tinguéssim la sort de comptar encara entre nosaltres el Dr. Junyent, m'agradaria preguntar-li si se sentia més historiador que arqueòleg, o a l'inrevés. Ara puc dir, després de considerar-ho, que no estic gens segur de quina seria la seva resposta.

En una ocasió li vaig fer una pregunta que té alguna relació amb aquella. Mentre ordenava les meves dades i anotacions per al que potser serà una *Història de la Historiografia Catalana*, en agrupar els nostres estudiosos en ciències històriques per generacions, vaig tenir el dubte de si Junyent havia d'ésser aplegat amb la dels deixebles de Rubió i Lluch, o amb la següent, la que podríem anomenar dels deixebles d'aquell gran mestre d'historiadors. I per aclarir-li millor el sentit de la meua pregunta, li vaig demanar si es considerava fent grup amb Ferran Soldevila, per exemple, o amb la generació que li anava al darrera. La seva contestació, sense cap vacil·lació, va ésser que es considerava de la generació posterior a Soldevila. I he de dir que això em va decidir a posar com a límit entre les dues promocions el 1900, any de la naixença. Així, doncs, amb tot el que això pugui tenir d'arbitrari, des d'aleshores vaig agrupar, per exemple, Josep M.ª de Casacuberta i Josep M.ª Millàs i Vallicrosa (nascuts el 1897) amb els deixebles de Rubió i Lluch, i Enric Bagué, Pere Bohigas i el mateix Dr. Junyent (nascuts el 1900 o el 1901), amb la generació següent.

Es evident que, si considerem aspectes importants de la seva formació i de la seva obra (escrita o no), sembla que l'arqueòleg passa al davant. Va ésser doctor per l'Institut Pontifici d'Arqueologia Cristiana, del qual va ésser també professor numerari, director i organitzador del Museu Episcopal de Vic, descobridor i restaurador de la cripta d'Oliba de la Seu romànica d'aquesta ciutat, restaurador de Sant Joan de les Abadesses, executor de les darreres i alligonaadores excavacions dins la basílica de Ripoll, i desenterrador de la cripta d'Oristà. I, quant a l'obra escrita, una ràpida ullada a la seva bibliografia ens farà veure el gran nombre de títols que conté pertanyents de ple dret a l'activitat arqueològica. Però, al costat d'això, no podem oblidar que va ésser llicenciat per la Secció d'Història de la Facultat de Filosofia i Lletres de Barcelona i canonge arxiver de Vic, amb una tasca voluminosa i meritíssima com a tal.

Fent un esforç de memòria per remuntar-me al moment que vaig tenir el plaer de conèixer-lo, no estic segur d'haver-lo vist ni quan, el 1948,

va guanyar el premi Oliba de l'Institut d'Estudis Catalans, ni en una anada a Vic, el 1945, en ocasió del centenari de Verdaguer. Em sembla que el vaig conèixer físicament el dia 21 de setembre de 1952. Era una tarda rúfola, ventosa, anunciadora de pluja, i el bon senyor canonge havia vingut a Tona a beneir, en nom i representació del bisbe, la primera pedra del nou edifici del col·legi de les Carmelites de la Caritat. Però la veritable coneixença, amb una cordial conversa, precursora d'una sincera amistat, va tenir lloc el 7 de juny de l'any següent, en ocasió d'una sessió plenària de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, celebrada a l'Arxiu de Vic, on va ésser hospitalàriament acollida pel Dr. Junyent. Des d'aleshores fins a mitjans setembre de l'any passat, que vaig visitar-lo a casa seva, ens havíem vist innombrables vegades, i la conversa o el treball amb ell eren sempre agradables i alliçonadors. Entre aquestes oportunitats de tasca en comú, se'm fan especialment recordadores les que ens van reunir en la preparació de les commemoracions del mil·lenari del naixement de l'abat-bisbe Oliba el 1971, que van donar lloc a la publicació del seu tan escaient *Esbós biogràfic*, model del que ha d'ésser una obra de divulgació històrica; les que vam tenir per impulsar la continuació de la *Catalunya Carolíngia*, concebuda i començada pel nostre comú amic Ramon d'Abadal, i una visita que va fer-me, acompanyat del seu fidel col·laborador mossèn Antoni Pladevall, a l'Hotel Prudenci de Tona, per anunciar-me, engrescat i il·lusionat, el descobriment que acabava de fer d'una mena de capbreu de la pabordia de Palau que contenia referències o fragments de documents, en part desconeguts, alguns dels quals venien a enriquir els que corresponien a *Catalunya Carolíngia* (fins a l'any 1000) i d'altres eren referents a l'abat-bisbe Oliba i, per tant, permetien de completar el *Diplomatari* d'aquest que el Dr. Junyent havia presentat el 1948 a l'Institut, el qual li havia atorgat el premi titulat amb el nom d'Oliba. Tant l'entusiasme i la competència amb què va participar a les tasques de commemoració del mil·lenari abans esmentat, com la fruïció amb què m'ensenyava el petit capbreu de Palau, eren bona prova de la seva autèntica vocació d'historiador, sense desmèrit de la no menys efectiva i rotunda vocació d'arqueòleg.

En la seva obra inspirada per aquella vocació va ocupar-se de la història pròpiament dita, de la història de l'art i fins i tot de la història literària. Els estudis sobre Oliba, sobre l'escriptori de Vic, en el qual va identificar les interessants figures del català Ermemir Quintila i del foraster Guibert de Lodi, i a base del qual va iniciar anàlisis plenes de novetat que anhelem de veure publicades com més aviat millor, i entre molts d'altres, els dedicats a Sant Bernat Calbó, als necrològics de Sant Joan de les Abadesses i Ripoll, són una bona mostra del primer dels aspectes esmentats. Les publicacions sobre la Seu de Vic, des dels seus detalls més primitius fins a les pintures de Sert, les relatives a la basílica

El Dr. Juyent tingué una autèntica vocació d'historiador

de Ripoll i les referents a Santa Maria de l'Estany, il·lustren el segon d'aquells aspectes, tan estretament connectats amb l'arqueologia. Quant al tercer, potser un xic oblidat, remarquem «Entorn de l'Atlàntida» (1945); Edició crítica i comentaris sobre l'Atlàntida, en col·laboració amb Martí de Riquer (1946), *Andrés Febrer, poeta vicense* (1954), i *El círculo literario de Vic* (1962).

Esperem que la publicació del *Diplomatari* d'Oliba, que ja no pot trigar, i que amb el retard, que lamentem, haurà, amb tot, millorat molt la seva primera versió del 1948, sigui un suprem i valuós homenatge a la memòria d'aquest savi sacerdot que tant ha contribuït al coneixement d'aquell que va ésser qualificat d'educador de la gent catalana. I esperem també que, més endavant, quan puguem donar a la llum els gruixuts volums de la *Catalunya Carolíngia* referents al comtat d'Osona, podrem renovar l'homenatge al qui amb el seu esforç persistent, tant haurà contribuït a fer-los possibles.

Miquel Coll i Alentorn